

บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษากรณีเขตพื้นที่ อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

อำนาจ เหมือนนางศรัทธม *

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความคาดหวัง และที่ปฏิบัติจริง และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิธีการเก็บข้อมูลมี 2 ประเภท คือ (1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 320 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ โดยการทดสอบค่าที และ (2) การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสังเกต และการสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างข้อสรุปแบบอุปนัยและเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย พบว่า 1. ปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบระดับการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคาดหวัง และการปฏิบัติจริง พบว่า ระดับการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามการปฏิบัติจริง สูงกว่าความคาดหวัง 3. แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการพัฒนาโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า 1) ด้านกายภาพของสถานที่ ต้องมีการจัดสถานที่ไว้ เพื่อดำเนินงานของโครงการฯ ทั้งที่หน่วยงานและสำหรับกลุ่มฯ ที่เข้าร่วมโครงการ 2) ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการปรับโครงสร้างองค์กรฯ ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง รวมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณและเครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอแก่ความต้องการ และนำแนวทางการบูรณาการมาใช้ในการปฏิบัติงาน 3) ด้านบุคลากร มีแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เช่น ฝึกอบรม ดูงาน 4) ด้านปัจจัยภายนอก ควรมีการรณรงค์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือของสมาชิก และวางแผนการฝึกอบรม/ดูงาน ให้สอดคล้องกับเวลาว่างของสมาชิก ตลอดจนทำให้เกิดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : บทบาทผู้นำ/การส่งเสริม/โครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

* นักศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

This research was to study the leadership role of local administrator as expected and as actuality. Also, it was to propose approaches to develop the leadership role of local administrator for promoting the Self Sufficiency Philosophy Project. There were two methods of data collection (1) a quantitative data collection – questionnaire was used in this collection among 320 participants of the Self Sufficiency Philosophy Project and its analysis was based on descriptive statistics applying frequency, percentage, means, standard deviation and t-test; (2) a qualitative data collection – in-depth interviews were conducted with the local leaders and randomized participants of the Self Sufficiency Philosophy Project through observations, interviews and analyzed data with content analyses, inferential and comparative synopsis.

Results showed that (1) there was high level of problems and limitations on role plays among the local leaders in actual application. (2) The comparative results on the levels of expected and actual role plays the Self Sufficiency Philosophy Project revealed that the actual role plays had higher level than the expectation. (3) approaches to develop the local leaders for promoting the Self Sufficiency Philosophy Project displayed that (i) the physical location required areas to carry out the project for both the work-units and the group jobs who join the project; (ii) the management should restructure the organization to design an immediate supervisory unit; budget and equipment allocations sufficient to needs and the implementation of integrated approaches; (iii) personnel should be planned for development to acquire knowledge and ability to work, such as, training and excursion; and (iv) the external factors should be launched with campaigns to rouse members' cooperation and plan for training/excursion to meet the free time of members as well as to create cooperation from offices involved.

Keyword: Leadership role, Promotion, the Self Sufficiency Philosophy Project

บทนำ

เนื่องจากปัจจุบันบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศ ตลอดจนทั้งการทบทวนผลการพัฒนาและสถานะของประเทศ ได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้างการพัฒนาของประเทศที่ไม่สมดุล ไม่ยั่งยืน และอ่อนไหวต่อผลกระทบจากความผันผวนของปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แนวทางสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาสังคมไทยให้สามารถก้าวต่อไปข้างหน้าอย่างเข้มแข็งก็คือ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” (The Sufficiency Economy/Philosophy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานและพระราชดำริเพื่อชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาว

ไทย มาตั้งแต่ พ.ศ.2517 ซึ่งตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงครองราชย์ ทรงได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในพระราชกิจจาวัดนั้น โดยทรงแสดงให้เห็นถึงความพอเพียง ความพอดีในความเป็นอยู่ ทรงใช้เหตุผลเป็นเครื่องนำทางตลอดเวลา (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2549, หน้า 254 - 258) นอกจากนี้หลังวิกฤติเศรษฐกิจทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ การรู้จักความพอประมาณ มีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท โดยตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการตลอดจนมีคุณธรรมเป็นกรอบในการดำรงชีวิต (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศีกษาภาพชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน, 2549) ซึ่งเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่าช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8- 10 สังคมไทยได้เผชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัวชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งได้มีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ดังนั้นการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นจากแนวคิดการกระจายอำนาจ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง โดยเน้นการตอบสนองความต้องการของประชาชน และเน้นการสร้างโอกาสของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับรู้ แก้ไขปัญหา และการพัฒนาของท้องถิ่น ประกอบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรภาครัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ขยาย

รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 78 ซึ่งได้กำหนดให้องค์กรภาครัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ ประกอบกับมาตรา 83 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจในโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เนื่องจากผู้ศึกษามีภูมิลำเนาและทำงานในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑล และเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มเกษตรกร และกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ว่ามีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริม และสามารถนำหลักปรัชญาดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติ อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติจริง ในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคาดหวัง และที่ปฏิบัติจริง
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ประกอบด้วย เทศบาลศาลายา เทศบาลคลองโยง องค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา และองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์
2. ศึกษาผู้นำในบทบาทของคนทำงานกับชุมชน คือ บทบาทเป็นผู้เอื้อกระบวนการ (Facilitator) หรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้เชื่อมประสานหรือเร่งปฏิกิริยา (Catalyst) เกิดกระบวนการพัฒนาเป็นผู้เชื่อมเครือข่าย (Net worker) ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างผู้คนหรือกระบวนการทางสังคม โดยศึกษาบทบาทผ่านตัวโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่มีอยู่ในพื้นที่ดังนี้

- 1) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตำบลมหาสวัสดิ์
 - 2) กลุ่มแม่บ้านแปรรูปผลไม้ ตำบลศาลายา
 - 3) กลุ่มเกษตรกรสายใยรัก ตำบลคลองโยง
 - 4) กลุ่มแปรรูปสมุนไพร ตำบลศาลายา เทศบาลตำบลศาลายา
3. ศึกษากับประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตตำบลศาลายา ตำบลคลองโยง ตำบลมหาสวัสดิ์ ในอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการการวิจัยในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการศึกษาคือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำรา และทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาวะผู้นำและบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมากำหนดประเด็นคำถามในแบบสอบถาม ดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นบทบาท/การแสดงออกของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริม โครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 บทบาท ได้แก่ 1) บทบาทในฐานะเป็นผู้ถือกระบวนกร 2) บทบาทในฐานะเป็นผู้เร่ง และ 3) บทบาทในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นปัญหา/อุปสรรคของการแสดงบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและพัฒนาโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการพัฒนาโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคำถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย (SPSS) ในเชิงบรรยาย ได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงวิเคราะห์ เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของสมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการฯ ต่อบทบาทที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริง ได้แก่การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยศึกษาเนื้อหาจากแบบสัมภาษณ์ในสนามศึกษา โดยผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยเป็นกระบวนการที่กระทำควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปความตามประเด็นสำคัญ และนำเสนอในรูปความเรียง ในภาพรวมแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการปฏิบัติงานจริง ในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีปัญหาและอุปสรรค ถึงร้อยละ 83.33 และ ไม่มีปัญหาอุปสรรค เพียงร้อยละ 16.67

ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคที่ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในคำถามปลายเปิด พบว่ามีประเด็นสำคัญ ๆ ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เน้นการบริหารงานที่เป็นแบบคอยรับคำสั่งจากส่วนกลางเป็นหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การบริหารงานเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกระทำไม่ได้เต็มที่

2) ด้านบุคลากร มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ความสามารถด้านการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่มีไม่เพียงพอ และที่มีอยู่ก็มีความรู้ความเข้าใจต่อเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

3) ด้านงบประมาณ งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากทางภาครัฐ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมระบบเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการ รวมทั้งมีขั้นตอนของการขอและเบิกจ่ายงบประมาณที่ค่อนข้างยุ่งยาก มีเอกสารประกอบจำนวนมาก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมพบว่าระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวม บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริง เท่ากับ 3.59 และ 4.47 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังในฐานะเป็นผู้ก่อกระบวนการ (Facilitator) ในฐานะเป็นผู้เร่ง (Catalyst) และในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55, 3.58 และ 3.65 ตามลำดับ สำหรับระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในฐานะเป็นผู้ก่อกระบวนการ (Facilitator) ในฐานะเป็นผู้เร่ง (Catalyst) และในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45, 4.48 และ 4.47 ตามลำดับ สำหรับผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่าง

กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าบทบาทที่คาดหวังของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

1) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เอื้อกระบวนการ (Facilitator) สำหรับบทบาท อำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ. 2546) และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542) เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนในด้านที่เป็นพี่เลี้ยงหรือเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ระบบเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจอย่างอิสระ ในการดำเนินงานของผู้บริหารท้องถิ่นในการวางแผนกลยุทธ์หรือแนวนโยบายในการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชน ธุรกิจต่าง ๆ ในชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นในบทบาทนี้ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถดำเนินการในบทบาท อำนาจหน้าที่ในลักษณะของการเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้เอื้อกระบวนการ ด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลหรือส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มที่อยู่ในโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการเป็นผู้ให้บริการความรู้ ในลักษณะของการส่งเสริมกิจกรรมการจัดอบรมพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตแบบพอเพียง หรือในรูปแบบการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถนอกพื้นที่หรือหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มเกษตรกร มีการนำไปทัศนศึกษา นอกพื้นที่ตามสถานที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เข้าใจถึงภาพรวมและหลักการสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน

2) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เร่ง (Catalyst) ในการปฏิบัติต้องมีกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนที่สอดคล้องและอ้างอิงกับตัวแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น แผนการดำเนินงานประจำปี หรือแผนพัฒนาสามปี รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในรายละเอียดของแผนการปฏิบัติงานและเชื่อมประสานกับหน่วยงาน/ส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการผลผลิตของชุมชนให้เกิดผลในระดับของการนำไปใช้

3) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) กระบวนการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนให้ประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว ระบบเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน

นับว่าเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยการใช้ระบบเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งและมีระบบการประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเครือข่ายในชุมชนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องจะเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบพอเพียงของชุมชน

การอภิปรายผลสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคต่อการแสดงบทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติจริงในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า สมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานจริงในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีปัญหาและอุปสรรค ถึงร้อยละ 83.33 และไม่มีปัญหาอุปสรรคเพียงร้อยละ 16.67 และผลการวิจัยข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เน้นการบริหารงานที่เป็นแบบคอยรับคำสั่งจากส่วนกลางเป็นหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การบริหารงานเกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกระทำไม่ได้เต็มที่ ทั้งนี้ถ้าพิจารณาถึงบทบาท อำนาจ หน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจ หน้าที่ โดยตรงตาม พรบ. การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น แต่ด้วยภาระงานที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานหลายด้าน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง 2) ด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความรู้ความสามารถด้านการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่มีไม่เพียงพอ 3) ด้านงบประมาณ ผลการศึกษาพบว่า งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากทางภาครัฐเพื่อสนับสนุนส่งเสริมระบบเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการรวมทั้งมีขั้นตอนของการขอและเบิกจ่ายงบประมาณที่ค่อนข้างยุ่งยาก เอกสารประกอบจำนวนมาก

2. วิเคราะห์บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังในฐานะเป็นผู้ก่อกระบวนการ (Facilitator) ในฐานะผู้เร่ง (Catalyst) และในฐานะผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนที่มาจากกรเลือกตั้งย่อมถูกคาดหวังจากสมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นประชาชนในพื้นที่ที่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้นสมาชิกฯ จึงจะมีความคาดหวังในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ ของชุมชนให้มีรายได้ อยู่ดีกินดีขึ้น โดยผ่านทางกรดำเนินงานกับกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงในฐานะเป็นผู้ก่อกระบวนการ (Facilitator) ในฐานะเป็นผู้เร่ง (Catalyst) และในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้นำที่อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของชุมชน พร้อมทั้งจะเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญทั้งงานในตำแหน่งหน้าที่และความเป็นอยู่ของชาวบ้านไปพร้อมกัน ทำให้เป็นที่ชื่นชมและรักใคร่ของหน่วยงานและชาวบ้าน อีกทั้งยังเป็นผู้นำที่เฝ้ามองความรู้และมีส่วนร่วมสูง สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการอบรม การสัมมนา หรือร่วมเป็นคณะกรรมการของหน่วยงานต่าง ๆ และมีความสามารถในการนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้มาถ่ายทอดให้ชาวบ้าน และชุมชน โดยการนำมาปฏิบัติให้เกิดผลประโยชน์กับชาวบ้านและชุมชน ในบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มต้นด้วยการสร้างและปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานและหลักการ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่า ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญของหน่วยงานต่าง ๆ เพราะเป็นผู้ที่มีศักยภาพในการประสานงาน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อหน่วยงานต้องการให้นโยบายของส่วนกลางส่งผลในการปฏิบัติกับชุมชน โดยการนำนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ ลงไปปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อให้เกิดผล ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบทบาทในฐานะผู้ประสานโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยในภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่าบทบาทที่คาดหวังของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในกลไกในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนในระดับท้องถิ่น ได้มีการแต่งตั้งให้นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขจัดปัญหาความยากจน โดยมีเป้าหมายให้หมู่บ้านได้น้อมนำหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรม ซึ่งได้กำหนดให้มีการสนับสนุน ส่งเสริม การดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกพื้นที่ของอำเภอ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนโครงการ แผนงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนทุกระดับได้นำไปประยุกต์ใช้ ดังนั้นจึงทำให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติจริงตามบทบาทในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมากส่งผลให้การปฏิบัติจริงสูงกว่าบทบาทตามที่คาดหวัง

3. แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะเป็นผู้เร่ง (Catalyst) และประเด็นที่สาม บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) มีสาระสำคัญดังนี้

1) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เอื้อกระบวนการ (Facilitator) ผลการศึกษา พบว่า ควรมีการจัดรูปแบบและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ในลักษณะของการเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้เอื้อกระบวนการ ด้วยการช่วยเหลือเอื้อหนุนหรือส่งเสริมกิจกรรมของกลุ่มที่อยู่ในโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการเป็นผู้ให้บริการความรู้ ในลักษณะของการส่งเสริมกิจกรรมการจิตอาสาพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตแบบพอเพียง หรือในรูปแบบการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถนอกพื้นที่หรือหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มเกษตรกร มีการนำไปทัศนศึกษานอกพื้นที่ตามสถานที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เข้าใจถึงภาพรวมและหลักการสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ บุคลากรและงบประมาณในรูปแบบของการสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ จัดสรรบุคลากรลงไปโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชุมชน สำหรับการเป็นผู้ชี้แนะ/กระตุ้นให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นที่ประสานงาน พบปะสังสรรค์มาเรียนรู้มาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของคนในชุมชน หรือนอกชุมชน ทั้งในภาคพลเรือนและภาคราชการ เพื่อใช้เป็นที่ประสานงาน พบปะสังสรรค์ มาเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือข้อมูลข่าวสารและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ด้วยบทบาท อำนาจ หน้าที่ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (แก้ไขเพิ่มเติม ปี พ.ศ.2546) และพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542) เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนระบบเศรษฐกิจของชุมชนในด้านการเป็นพี่เลี้ยงหรือเอื้อหนุนต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ระบบเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจอย่างอิสระ ในการดำเนินงานของผู้บริหารท้องถิ่นในการวางแผนทางกลยุทธ์หรือแนวนโยบายในการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชน ธุรกิจต่าง ๆ ในชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นในบทบาทนี้ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถดำเนินการในบทบาท อำนาจหน้าที่ในลักษณะของการเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้เอื้อกระบวนการ ด้วย

รูปแบบหรือกิจกรรมในลักษณะที่เพิ่มศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านให้มีอาชีพเสริม ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนในเขตอำเภอพุทธมณฑล คือ เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม ที่สามารถใช้หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความหลากหลายของการผลิตและมีความยั่งยืน ซึ่งในทางปฏิบัติผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้กลยุทธ์การกระจายรายได้ ลดรายจ่าย ส่งเสริมอาชีพ

2) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เร่ง (Catalyst) ผลการศึกษาพบว่า ในการปฏิบัติต้องมีกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ ในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนที่สอดคล้องและอ้างอิงกับตัวแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น แผนการดำเนินงานประจำปี หรือแผนพัฒนาสามปี รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในรายละเอียดของแผนการปฏิบัติงาน และเชื่อมประสานกับหน่วยงาน/ส่วนราชการอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมระบบเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน และเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการผลผลิตของชุมชน ให้เกิดผลในระดับของการนำไปใช้ นอกจากนี้ควรให้การส่งเสริมการพัฒนาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจนอยู่ในลักษณะเป็นนวัตกรรมด้วยเน้นการปฏิบัติบ่อย ๆ ประชาสัมพันธ์บ่อย ๆ และให้มีการลองผิดลองถูกจนสิ่งที่ปฏิบัติอยู่นั้นกลายเป็นนวัตกรรมหรือวัฒนธรรมใหม่ในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน/ประชาชนในพื้นที่อำเภอพุทธมณฑลมีรายได้มากขึ้น ตลอดจนเปลี่ยนวิธีการของการจัดการกับผลผลิตของชุมชน เช่น พัฒนารูปแบบการผลิตสินค้าของชุมชน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของอำเภอพุทธมณฑล และรวมกลุ่มทำบัญชีครัวเรือน เป็นต้น

3) บทบาทของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมโครงการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในฐานะเป็นผู้เชื่อมประสานเครือข่าย (Net worker) ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนให้ประสบผลสำเร็จและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว ระบบเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนนับว่าเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยการใช้ระบบเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งและมีระบบการประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเครือข่ายในชุมชนอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง จะเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจการตลาดแบบพอเพียงของชุมชน ดังนั้นผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมระบบเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนตามศักยภาพความเหมาะสมของชุมชน และสามารถใช้ประโยชน์จากระบบเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเติมเต็มสิ่งที่เป็นความต้องการของคนในชุมชน เช่น ส่งเสริมเครือข่ายกองทุนชุมชน ส่งเสริมกลุ่มองค์กรเครือข่ายสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม เป็นต้น สำหรับบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการที่จะสามารถเชื่อมประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ควรมีการเชื่อมโยงระหว่างคน/กลุ่ม/องค์กรชุมชน โดยควรมีการจัดรูปแบบและกิจกรรมที่ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถกระทำได้ เช่น ส่งเสริมกิจกรรมประชาคมตำบล ส่งเสริมกิจกรรมทำแผนแม่บทชุมชน เป็นต้น เนื่องจากข้อมูลที่ได้มาจากการทำประชาคมตำบลในชุมชน/แผนแม่บทชุมชน เป็นข้อมูลที่ได้มาจากการสะท้อนสภาพปัญหาที่ปรากฏอยู่จริงในชุมชน การเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบระหว่างบุคคล/กลุ่ม/องค์กรในชุมชน

นอกจากนี้ควรมีการประสานงาน แลกเปลี่ยนสินค้า/ความรู้กับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนในชุมชนอื่น ๆ โดยส่งเสริมการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนในระดับตำบลและเครือข่ายนอกอำเภอพุทธมณฑล เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอและเชื่อมประสานงานกับเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อขอความช่วยเหลือในเรื่องของเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมในการผลิตสินค้า รวมทั้งผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการเข้าร่วมการประชุมสัมมนา เพื่อเพิ่มทักษะขีดความสามารถในการแสวงหาทุนจากภายนอก เช่น กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2549). “เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของกระทรวงมหาดไทย” (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.google.com> (1 ธันวาคม 2554)
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2549). “แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน” (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.mnre.go.th> (7 ธันวาคม 2554)
- กนกทิพย์ พัฒนาพิวัฒน์. (2539). เอกสารประกอบการสอนการสถิติศึกษา. เชียงใหม่: ภาควิชาการประเมินผลและวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษม วัฒนชัย. (2554). การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- โกวิท พวงงาม. (2546). อบต. ในกระบวนทัศน์ใหม่: พัฒนาสร้างเครือข่ายและเสริมสร้างความเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- ชนิภูรา กาญจนรังสีนนท์. (2551). “ภาวะผู้นำ” (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.google.com> (7 ธันวาคม 2554)
- คณะพัฒนาสังคมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า). (2549). “รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการกำหนดและพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด” (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา <http://www.m-society.go.th> (7 ธันวาคม 2554)
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- จรัญ จันทลักขณา. (2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขมวลชนและการเกษตรยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุมพล หนิมพานิช บุญศรี พรหมพันธ์. (2548). รายงานการวิจัยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจชุมชน : ศึกษาเฉพาะภาคเหนือ. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.

- ธัญญรัตน์ นันติกา. (2551). *บทบาทของผู้นำชุมชนต่อโครงการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บ้านป่าไผ่ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจา ลิขิตยี่งวรา. (2548). *การศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในจังหวัดราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ประเวศ วะสี. (2541). *ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียงศีลธรรมและสุขภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- _____. (2542). *ประชาคมตำบลเศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม : แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- _____. (2544). *ยุทธศาสตร์เพื่อความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคมและศีลธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- พิมพ์ แสนมะโน. (2551). *บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ ปยุตโต). (2539). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- พัฒนาชุมชนอำเภอสันกำแพง. (2551). *องค์การบริหารส่วนตำบล*. เชียงใหม่: พัฒนาชุมชนอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.
- มัชฌิมา ชนะหทัย. (2548). *ความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทผู้นำการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มรุต วันทนากร. (2549). *การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงกับเทศบาลไทย : บทสรุปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในภาพรวม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิสเตอร์ก้อปี.
- วสันต์ ศรีสิทธิสมบัติ. (2547). “บทบาทผู้นำท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้นำชุมชนเขตเทศบาลตำบลสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่.” การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วุฒิชัย ธงทอง. (2542). *บทบาทของคณะกรรมการการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง กระทรวงมหาดไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอมืองร้อยเอ็ด อำเภอปทุมรัตน์และอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด*. ภาควิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากรวิเคราะห้และการวางแผนสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *ภาวะผู้นำ : Leadership*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สมนึก คำใจหนัก. (2552). *ภาวะผู้นำของกำนันและผู้ใหญ่บ้านอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต่อการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ สาขาการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมพร เทพลีธา. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อริยมรรค.
- สุจิตรา ม้าทอง. (2525). *ภาวะผู้นำและการพัฒนาชุมชนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลท่าซิ่น อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สนธิ ผัดเวียง. (2546). *ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองขององค์การบริหารส่วนตำบล เขตอำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2550). *เอกสารการประชุมเรื่อง : เจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง องค์ความรู้จากงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยสกว.สำนักงานภาค. (2549). *การเรียนรู้สู่สมดุล ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น*. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว. สำนักงานภาค.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2543). *ใต้เบื้องพระยุคลบาท*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). *ชาวบ้านชวนคิด ภาพนิมิตการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.
- _____. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนายั่งยืน*. กรุงเทพฯ: พลังปัญญา.
- _____. (2550). *เศรษฐกิจพอเพียงเกิดได้ ถ้าใจปรารถนา*. กรุงเทพฯ: เจริญวิทยการพิมพ์.
- อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2550). *การสังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.
- อุดม เขยกิจวงศ์. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร อบต*. กรุงเทพฯ: ทิชซิ่งเอ็ท
- อุดมพร อมรธรรม. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- พิชิต ฤทธิ์จรรย์. (2549). *หลักการวัดผลและประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chanchaochai, Danai. (2006). *Strength of the land*. Bangkok: Direct Media Group.
- Foreign Office. (2006). "Foreign Countries Are Interested in His Majesty the Kinks: The Sufficiency Economy Philosophy." (Online). Available http://thailand.prd.go.th/The_royal_view.php?id=1541 (7 October 2011).

วารสารวิทยบริการ
ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖

บทบาทผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ
อำนาจ เหมือนวงศ์ธรรม

Foreign Office. (2006). "The Sufficiency Economy Concept and Sustainable Development."
(Online). Available http://thailand.prd.go.th/The_royal_view.php?id=496
(7 October 2011).

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นายอำนาจ เหมือนวงศ์ธรรม
วัน เดือน ปีเกิด	17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2508
ประวัติการศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุญยศรีสวัสดิ์ มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนภัทรญาณวิทยา มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปทุมคงคา ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติการทำงาน	พ.ศ.2550 – ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ที่อยู่ปัจจุบัน 180/2 หมู่ 5 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170
